

Sygn. akt II UZ 10/15

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lipca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Jolanta Frańczak

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku K. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o prawo do renty rodzinnej z tytułu wypadku przy pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 lipca 2015 r.,

zażalenia wnioskodawczynie na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 4 grudnia 2014 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 października 2014 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację K. N. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 13 listopada 2013 r. Pełnomocnik ubezpieczonej wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem nadał za pośrednictwem firmy I. Spółki z o.o. Wniosek ten wpłynął do Sądu Apelacyjnego w dniu 24 października 2014 r.

Postanowieniem z dnia 4 grudnia 2014 r. Sąd Apelacyjny odrzucił wniosek, stwierdzając, że stosownie do art. 165 § 2 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 r., oddanie pisma procesowego w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe lub w placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi

powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu. Według wprowadzonej w art. 3 pkt 13 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz.U. z 2012 r., poz. 1529) definicji, operatorem wyznaczonym jest operator pocztowy obowiązany do świadczenia usług powszechnych. Zgodnie z art. 178 ust. 1 tej ustawy, obowiązki operatora wyznaczonego pełni Poczta Polska S.A. w okresie 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, tj. od dnia 1 stycznia 2013 r. W ocenie Sądu Apelacyjnego, operatorem wyznaczonym, o którym mowa w art. 165 § 2 k.p.c., jest wyłącznie Poczta Polska S.A., podczas gdy wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku został nadany przez ubezpieczoną za pośrednictwem firmy I. Spółki z o.o., która takiego przymiotu nie posiada. Spółka I. jest spółką prawa handlowego, świadczącą usługi przewozu przesyłek, w tym również usługi pocztowe, jednak nie przysługuje jej status operatora wyznaczonego, o którym mowa w art. 165 § 2 k.p.c. W tej sytuacji nie można przyjąć, że złożenie przesyłki pocztowej w tej firmie jest jednoznaczne ze złożeniem jej „w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe lub w placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej”, a w rezultacie - równoznaczne z wniesieniem go do sądu.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny stwierdził, że wniosek ubezpieczonej o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem został złożony z przekroczeniem ustawowego terminu. Nie ma bowiem znaczenia, kiedy wniosek ten został nadany w firmie I., tj. w placówce innej niż polska placówka pocztowa operatora wyznaczonego w rozumieniu Prawa pocztowego. Wniosek ten niewątpliwie wpłynął do Sądu Apelacyjnego w dniu 24 października 2014 r., a więc z uchybieniem terminowi określonemu w art. 387 § 3 k.p.c., który upłynął w dniu 23 października 2014 r.

W zażaleniu na powyższe postanowienie wnioskodawczynie zarzuciła: 1) błąd w ustaleniach faktycznych, przez nieuwzględnienie, że wniosek o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia i doręczenie odpisu tego orzeczenia wraz z uzasadnieniem został złożony w dniu 20 października 2014 r., o czym świadczy pieczęć operatora pocztowego; 2) obrazę prawa procesowego, tj. art 387 § 2 i 3,

art. 328 § 1 zdanie drugie oraz 165 § 2 k.p.c., przez odrzucenie wniosku, mimo że został on złożony za pośrednictwem polskiej placówki pocztowej w terminie ustawowym; 3) naruszenie art. 2 Konstytucji stanowiącego, że Rzeczpospolita jest demokratycznym państwem prawnym oraz art. 45 Konstytucji, gdyż odrzucenie wniosku o uzasadnienie wyroku pozbawia *de facto* ubezpieczoną prawa do sprawiedliwego rozpatrzenia jej sprawy, uniemożliwiając złożenie skargi kasacyjnej; 4) art. 5 k.c., przez odrzucenie wniosku, mimo że pocztowa data nadania wskazuje na jego zachowanie i pozbawienie tym samym strony możliwości obrony jej praw dotyczących praw emerytalnych.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie zawiera usprawiedliwionych zarzutów.

Wbrew twierdzeniom skarżącej, Sąd Apelacyjny nie uznał, że wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku i jego doręczenie został złożony z uchybieniem terminu z tego względu, że data jego nadania w placówce pocztowej jest nieczytelna. Sąd Apelacyjny uznał bowiem tę okoliczność za nieistotną w sytuacji, gdy wniosek został nadany w placówce pocztowej operatora nieposiadającego statusu operatora wyznaczonego w rozumieniu art. 168 § 2 k.p.c. w związku z art. 3 pkt 13 i art. 178 ust. 1 Prawa pocztowego. Skarżąca nie kwestionuje takiej oceny statusu operatora pocztowego, ale wywodzi, że I. Spółka z o.o. jest operatorem pocztowym świadczącym powszechnie usługi pocztowe, z których korzystają również sądy. W rezultacie, w ocenie skarżącej, art. 165 § 2 k.p.c. powinien być interpretowany przy zastosowaniu wykładni funkcjonalnej, gdyż w innym wypadku „dywersyfikacja obywatela w zakresie jego praw do składania pism procesowych w siedzibie tego operatora a zarazem organów publicznych jest nieuprawniona w kontekście zasad demokratycznego państwa prawnego oraz przepisu art. 165 § 2 k.p.c., (...) w innym bowiem wypadku tamuje obywatelowi prawo do sądu”. Wydaje się, że przez dywersyfikację, będącą pojęciem ekonomicznym, skarżąca rozumie zróżnicowanie sytuacji stron postępowania i sądów w zakresie możliwości

korzystania z usług operatorów pocztowych. Jest to pogląd błędny, gdyż nie chodzi o samą możliwość takiego korzystania, ale o wypełnienie przez stronę postępowania cywilnego wymagań co do czasu i miejsca dokonania czynności procesowych w sposób stanowiący o ich skuteczności. Skarżąca zdaje się nie widzieć w tym zakresie różnicy pomiędzy pismami procesowymi kierowanymi do sądu przez strony (art. 125 § 1 k.p.c.) a pismami sądowymi pochodzącymi od sądu i przeznaczonymi dla stron postępowania (np. art. 133 § 3 k.p.c.).

Zgodnie z zasadą formalizmu postępowania cywilnego, czynności procesowe podejmowane przez strony i uczestników postępowania cywilnego dla osiągnięcia określonych skutków procesowych muszą spełniać przewidziane w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego wymagania prawne co do formy, czasu i miejsca ich dokonania. Niespełnienie tych wymagań powoduje wadliwość dokonanej czynności prawnej i prowadzi do jej bezskuteczności. Inaczej mówiąc, aby czynność procesowa mogła wyrzucić zamierzone skutki, musi być dokonana w określonym terminie. Upływ tego terminu powoduje bezwzględną bezskuteczność czynności procesowej oraz obowiązek sądu uwzględnienia tego przekroczenia z urzędu.

W myśl art. 387 § 3 zdanie pierwsze k.p.c., orzeczenie z uzasadnieniem doręcza się tej stronie, która w terminie tygodniowym od dnia ogłoszenia sentencji zgłosiła wniosek o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem. Zasadą jest, że dochowanie terminu do wniesienia przez stronę każdego pisma procesowego wymaga jego wniesienia do właściwego sądu. Od zasady tej ustawodawca przewidział w art. 165 § 2 k.p.c. wyjątek, zrównując w skutkach wniesienie pisma procesowego do właściwego sądu z jego oddaniem w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego. Niewątpliwie funkcją tego przepisu jest ułatwienie stronom postępowania cywilnego składanie pism procesowych do sądu. Ponieważ art. 165 § 2 k.p.c. ma charakter szczególny, nie może być wykładany rozszerzająco. Ścisła wykładnia tego przepisu uzasadniona jest także tym, że tylko potwierdzenie wydane przez placówkę pocztową operatora wyznaczonego ma moc dokumentu urzędowego potwierdzającego datę nadania pisma procesowego do sądu, co pozwala sądom na kontrolę dochowania przez stronę terminu dokonania czynności procesowej (por. art. 17 Prawa pocztowego oraz postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 30 czerwca 2010 r., V CZ 47/10, LEX nr 1375550, odnoszące się do stanu prawnego obowiązującego przed dniem 1 stycznia 2013 r.). W rezultacie brak jest podstaw do takiej wykładni art. 165 § 2 k.p.c., zgodnie z którą równoznaczne z wniesieniem pisma procesowego do sądu jest także jego oddanie w polskiej placówce pocztowej operatora niebędącego operatorem wyznaczonym w rozumieniu przepisów Prawa pocztowego.

Nie można podzielić twierdzenia skarżącej, że takie uregulowanie „tamuje obywatelowi prawo do sądu”. Niewątpliwie z zawartej w art. 2 Konstytucji RP zasady demokratycznego państwa prawnego i przewidzianego w art. 45 ust. 1 ustawy zasadniczej prawa do sądu, wynika gwarancja zapewnienia każdemu uprawnionemu możliwości przeprowadzenia kontroli orzeczenia poprzez przeniesienie sprawy do wyższej instancji lub poddania go nadzwyczajnej kontroli. Skarżąca pomija jednak, że w myśl art. 176 ust. 2 Konstytucji RP, ustrój i właściwość sądów oraz postępowanie przed sądami określają ustawy. Oznacza to, że ustawodawca może w drodze ustawy określić zasady dotyczące przebiegu postępowania sądowego, które z natury rzeczy wiąże się z określonymi obowiązkami, rygorami i ograniczeniami dla stron uczestniczących w takim postępowaniu. Dotyczy to także terminów i sposobów wnoszenia pism procesowych do sądów. Ochronie praw konstytucyjnych na gruncie ustawy procesowej służy natomiast instytucja przywrócenia terminu do skutecznego dokonania przez stronę spóźnionej czynności procesowej, gdy strona nie ponosi winy za to, że czynności tej nie dokonała w terminie (art. 168 i nast. k.p.c.).

Z powyższych względów zażalenie podlega oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.